

id venientes jure cuiusdam legalis ac præcipue successione...

Agnolescentes actoris Advocati has verè insuperabiles difficultates...

Prout ex factò correebat alterum, quia in capitulis vel instrumento dotali expressè derogatio...

ROMANA DOTIS, ET AUGMENTI PRO GALVANO URGERIO CUM ANTONIO DE BENEDICTIS.

Responsum pro veritate.

De regula, ut dos data primo viro censetur etiam constituta secundo...

Dato expressè vel presumptivè in dotem usufructu, vel alio jure vitalitio, quid restituendum sit per virum solum matrimonio...

SUMMARIUM.

- 1 Facti series. 2 Lucrum tanquam pars quotativa dotis præteritis non potest nisi ex eo quod est dos. 3 Regula ut dos constituta primo viro censetur etiam constituta secundo...

muliere simpliciter nubente censetur omnia dedisse, quamvis alia dicta regula intraret.

- 10 Quando dotans tenetur de ditione remissior. 11 Si bona data in dotem sunt ditione naturæ, ita non ex omnibus restantibus remissior. 12 De alio casu, & quando donatio ex causa augmenti dotis importet veram dotem.

D I S C. CXLI.

Iner Bernardinum, & Hieronymam contractum fuit matrimonium, constituta per Andream, & Antonium Hieronymam germanos fratres...

Disolutum fuit matrimonium per mortem Bernardini sine prole, unde Hieronyma, nulla præcedente dotis constitutione, secundo nupsit Galvano...

Respondi decisionem pendere à puncto, an dictum augmentum censetur datum necne in dotem secundo viro...

Et in hoc punctualiter Natta conf. 571. agendo de simili dote auroreum 6. mil. constituta per mulierem, cui vir augmentum fecerat scutorum bis mille...

Histamen non obstantibus, in hac facti specie contrarium verius dicendum esse censui, siquidem Surd. d. conf. 196. incidenter loquitur, aliam questionem tractando...

Eandem distinctionem addidit Mant. de tac. lib. 12. tit. 26. n. 39. in fin. eademque cum Sardo ubi supra sequitur Hodier. in d. leg. hac edita lib. 9. q. 24. n. 10. atque videtur genuina legalis veritas...

Si enim ponderentur fundamenta Nattæ plenius reassumpta per Surd. d. conf. 397. constat omnia in eo consistere, quod verè non sit dos, sed donatio propter nuptias...

ista scuta 4. mil. constituerent dotem, ita ut ea ex tunc esset scutorum 14. mil. computando reliqua 4. mil. ad pompam simulata, atque nisi vir alijs ex pacto providisset...

Clarius verò hæc procederet dicebatur, quando inter virum, & mulierem concurrebat aliqua inæqualitas, ad cuius compensationem dictum augmentum referri posset...

Cæterum quantumvis præmissa per meo iudicio vera essent, attamen quatenus pertinet ad applicationem, non percipiendam questionis effectum, ideoque dicebam quod secundum viri non esset bene consultum in huiusmodi questione assumenda.

Cum enim hæc rata non pertineret ad mulierem, eiusque hæreditatem in præcipua, sed in solo usufructu hinc proinde non bene vir suam præsentionem restringebat ad solum lucrum statutarium consistens in istius augmenti quarta parte...

Probabilis autem mihi videbatur, quod idem vir præteritis posset quod interger usufructus pro tempore durati matrimonii perceptus, vel assequendus, ad se spectaret absque aliquo restitutionis onere...

Quæstio autem in proposito esse solet super factò, seu applicatione distinctionis, an scilicet ipsius juris, seu commoditatis, vel potius ipsi fructus dati essent in dotem...

fusione, Boss. eodem tract. de dot. c. 16. ex num. 32. cuius questionis decisio pendere videtur ex particularibus facti circumstantiis prudentis iudicis arbitrio pensandis...

Parum autem probabilem censui ejusdem viri præsentionem assequendi lucrum ex lucro Statutario, quod Hieronyma fecit in bonis Bernardini primi viri in quarta parte dotis scutorum 6. mil. quoniam isto casu verè ac proprie intrat superius examinata authoritas Nattæ conf. 571. magis communiter, ac ferè per omnes recepta...

Neque relevare credebam, quod ob conspicuam ac dignam viri qualitatem, omnia mulieris bona juxta unam opinionem censentur data in dotem, quoniam quidvis quid de substantia ipsius opinionis, quatenus ea recipienda esset, procedit in ea muliere, que nunquam certam dotem constitutam habuit...

Prout minus probabilem censui ejusdem viri præsentionem assequendi fructus dictorum scutorum 4. mil. augmenti, ex ipsamet antiqua dote Hieronymæ, vel ex aliis istius bonis, quoniam si censetur datum in dotem illud jus, quod ipsi mulieri competebat, & quatenus illi competeat, non videbatur, cui fundamento hæc præsentio inniteretur...

Minusque in hac specie intrare videbantur termini questionis agitatae in Foroliviensi. sciri dotis 26. Januarii 1659. & 26. Novembris 1660. coram Certo, & de qua supra in Tudertina luci 137. & in aliis, quoniam id procederet, ubi ex bonis in dotem datis, partim essent libera, partim verò tali vinculo obnoxia, quod ex eis lucri detractio sequi non posset...

In quadam verò alia causa disputata in Tribunali A. C. inter mulierem, & creditores viri occasione donationis quam sub nomine augmenti dotis, vir post jam constitutam dotem, & contractum matrimonium fecerat uxori in summa dote æquivalenti, cum donatio facta esset in loco extra districtum Urbis, unde properè non intrabat Statutum 135. quod tollit etiam vim juramenti, cuius ratione in foro jam receptum est cessare prohibitionem à jure civili restantem.

fultantem, quoties non agatur de donatione tacita contenta sub palliato vocabulo dotis confectate, ex his, quæ habentur infra, disc. 159. ad materiam dotis confectate; hinc propterea reducatur quælitio ad punctum, an iste contractus importaret veram dotem ita dictam, vel potius puram, ac voluntariam donationem, ad effectum concursus inter creditores anteriores ex causa lucrativa, & posteriores ex causa onerosa, de quo infra, disc. 166.

In hoc autem, ex parte mulieris totum fundamentum constituebatur in Albanen. donationis coram Melio inter suas decis. 80. repetit. decis. 245. post Zacch. de oblig. cam. quæ circumfertur in materia magistralis; verum æquivocum consistere videbatur in applicatione; quoniam in casu dictæ decisionis, ex probationibus, aliisq; circumstantiis constabat, quod donatio licet sequuta esset constante matrimonio, at tamen conventa, & præordinata erat ante matrimonium, quod aliis non effect sequitur, & sic tanquam res correptiva, & pars contractus matrimonialis, secus autem ubi donatio, nulla precedente conventionem, post jam constitutum dotem, & contractum matrimonium, ex mera, & spontanea voluntate donato fiat, quoniam cum potius rei substantia, quam vocabula attendi debeant, dici debet pura, & simplex donatio, ut cæteris relatis ad aliud propositum advertitur apud Coccin. decis. 433. & magis in specie apud Baratt. decis. 422. numer. 13. & facit decis. 262. num. 24. p. 11. recent. & infra disc. 165. ad materiam augmenti dotalis.

ANNOT. AD DISC. CXLI.

DE dote data primo viro, an censetur repetita secundo, de qua etiam in hoc disc. agitur, videatur infra, disc. 150. & in hoc tit. disc. 214. & dato usufructu, quod sit restituendum, infra, disc. 148. & disc. 35. de regal.

ALIIQUI DISCURSUS, SEU QUESTIONES GENERALES

Ad eandem materiam dotis.

DE personis quæ ex dispositione juris tenentur dotare; & de ordine servando inter eos, quoniam prius, & quis postea, seu in subsidium; ac etiam de concursu plurium dotandarum, & ordine inter eas tenendo, quamam primo, & quæ secundo dotari debeant.

SUMMARIUM.

- 1 Occasio scribendi.
- 2 Agitur de utraque dote pro matrimonio carnali, & spirituali. ac primo patris proprium, & precipuum minus est filiam dotandi.
- 3 Sive filia sit in potestate, sive non.
- 4 Etiam si pater sit in aliena potestate, & avi paterni obligatio ex veriori est subsidiaria in defectum patris.
- 5 Etiam si filia sit nupta per patrem, quia nubere, & dotare tenetur.
- 6 Quid ubi est nupta sine dote, quia vir ita ducere contentus fuerit, & dantur cautelæ patri ut reddatur rorsus.
- 7 Ubi vir dotat de suo uxorem in gratiam socii, dicitur data ab ipso patre, sed si dotat in compensationem etatis, nobilitatis, vel alterius inæqualitatis, dicitur constitui de bonis propriis mulieris, ideo pater tenetur ad dotem.
- 8 Filia nubens indignè absque consensu patris post annum, numer. 25. adhuc peti dotem, sed indignis nuptiis congruam.
- 9 Extenduntur aliqui etiam si indignè nubat post etatem de more Regionis nobilem, sed hæc sententia reprobat.
- 10 An etas hominum sit diminuta, vel semper fuerit æqualis.
- 11 Etas minor in Regno utriusque Sicilia perficitur in anno 18. sed Constitutio non dicitur correctoria iuris Romanorum, sed potius ampliatio iuris Longobardorum, quod maiorem etatem in minori tempore statuebat.
- 12 In Civitate Neapolis puella, que non maritata in anno 16. masculuatur, & admittitur cum fratre ad succedendum, sed non inde inferitur ut post talem etatem liceat indignè nubere, reprobat. Neapolitano.
- 13 An filiam post interpellatum patrem possit ante annum 25. indignè nubere, negativè.

- 14 Nubens indigno post 25. annos non peti dotem si nubat seruo.
- 15 Item ubi nuptiarum protrahitio sequuta est ex ipsius filie potius quam parentis culpa.
- 16 Filia indigno nubens ante annum 15. non peti dotem a patre.
- 17 Si tamen non est aliunde provisio, adhuc consequitur ab eo dotem modicam alimentis necessariam.
- 18 Limitatur etiam secundum aliquos ubi constat patrem non fuisse digne collocatum, sed non admittitur.
- 19 Quid ubi mala vita patris est causa indignarum nuptiarum filie: mater in honestate tenetur dotare filiam in honestam, neque eam potest exheredare.
- 20 Filio, vel filia indigno nubere volenti, an iustè pater opponere se valeat, ut matrimonium impediatur, & quando ex iusta causa sit locus exheredationi remissive.
- 21 Indignus quis dicatur, varie referuntur sententiæ, sed verior est eum dici, cui non peti filia dignè, & congruenter copulari.
- 22 Nuptia contractæ inter conjunctos, vel alios impeditos ad contrahendum matrimonium, quavis æquales, an dicantur in dote.
- 23 De validitate legum penaliu, vel dispositionum super prohibitionem indignarum nuptiarum.
- 24 Filia nubens viro digno peti dotem etiam si nubat sine consensu patris, nisi in etate immatura.
- 25 Sed si nubat, vel nubere velit de consensu patris peti dotem quavis sit dives, quatenus tamen sit sua, & habeat ius legitimum.
- 26 Nupta sine consensu patris, & aliunde provisio non peti dotem, nisi consensu habeatur pro prescripto.
- 27 Et ubi dotem ut supra petere potest, quia nempe accedat consensus patris, id sit procedi etiam si utraque qualitas concurrat, quia sit nupta, & aliunde dotata.
- 28 In quibus casibus pater filiam semel dotatam amissa dote redotare tenetur.
- 29 Mater constitvens dotem filie censetur facere procuratorio, vel fidelicellario nomine patris remissive.
- 30 Pater dotare tenetur etiam filiam bastardam.
- 31 Etiam si sit clericus, & de fructibus beneficij, atque Constitutio Pii V. de illegitimis non tollit ea, que conceduntur de jure communi.
- 32 Hec non est dos pure debita, sed subsidiaria quatenus filia non habeat aliunde, & quid ubi de famulatu, vel alio exercitio potest sibi dotem querere.
- 33 An hoc onus dotandi bastarda sit filius patris, vel etiam matris, & quomodo pater, & mater concurrant in dotando.
- 34 Pater inops non tenetur ad dotem, prout nec dotare filiam ingratam, vel turpiter agentem ante annum 25.
- 35 Filia turpiter agens si ad penitentiam redeat an petat a patre dotem.
- 36 Dantur plures limitationes, in quibus pater dotare non tenetur, nempe defloratam dotandam per defloratorem, si eam filiam iudicet, vel hereticam habentem matrem iudicet, vel hereticam, sive si sit ab alio dotata in tuto patris.
- 37 An pater tenetur ad dotandum officio Judicis, vel iure actionis remissive.
- 38 Heres patris defuncti tenetur etiam dotare.
- 39 Explicantur casus, in quibus hæc dotatio contingat mortuo patre, dum tunc filia succedit patri.
- 40 Obligatio autem heredis dicitur subsidiaria, quando non habeat filia aliunde, & quando sit pura.
- 41 Si sint plures heredes, an tenentur in solidum remissive.
- 42 Donatarius universalis dicitur esse loco heredis, & tenetur dotare, aliquibus tamen requisitis concurrentibus.
- 43 Donatarius etiam particularis tenetur si in se assumpsit hoc onus, datur exemplum in preventivo resutatorio feudi, vel fideicommissi.
- 44 Fideicommissarius, seu feudatarius, & similis non potest fideicommissum, vel feudum agentium preventivo resutare proximo successore in prejudicium creditorum, & dotium prestandarum, & si id agit, creditores, vel filie agunt ad fructus, quorum respectu potest resutarius se obligare ad debita resutantis.
- 45 Quid ubi onera excedant fructus, quos resutans fuisse percipere.

- perceptus, & an donatarius, vel legatarius possit gravari ultra valorem rei donate, vel legatæ.
- 46 Tale onus non potest per donatorem donatario remitti.
- 47 Fiscus succedens patri delinquenti per confiscationem, tenetur loco heredis filias dotare, excepto casu lese Majestatis.
- 48 Filius masculus, qui filia femina per Statutum exclusivum solus succedit in paterna hereditate cum onere dotandi, tenetur, an possit renunciare Statuto, & offerre sorori æqualem successionem, ut utraque dotis onus evadat.
- 49 Patre, vel eius hereditate non idonea ad dotem, avus paternus tenetur dotare, & successore eo deficiente proavus, & alii ascendentes per lineam paternam, antequam ad matrem, & eius lineam deveniant.
- 50 Hec obligatio est subsidiaria, & quatenus dotanda non habeat aliunde, excepto avo paterno immediato patre predefuncto.
- 51 Onus hoc avi, & aliorum ascendentium lineæ paternæ transit ad eorum heredes, & bona, antequam transeat ad matrem, & alios, &c.
- 52 Post ascendentes lineæ paternæ, mater tenetur dotare filiam, sed in subsidium, neque adversus fratres agi potest iuxta veriore.
- 53 Quid in bastardis, in quibus potior videtur obligatio atinentium ex parte matris, quam patris.
- 54 Bastardi non retinent agnationem, sed bene retinent cognationem.
- 55 Subsidiaria obligatio matris, & aliorum ascendentium, an procedat in muliere inopse, sed iam nupta.
- 56 Deficiente matre tenentur alii ascendentes iuxta ordinem hic expressum.
- 57 Post ascendentes succedit obligatio etiam subsidiaria fratrum utrinque conjunctorum, vel ex latere paterno, qui sorores dotare tenentur etiam clerici de redditis Ecclesiasticis.
- 58 Quid de fratribus uterinis, recensentur varie sententiæ, & verior creditur affirmativa in defectum aliorum fratrum, &c. & aliqua num. 60. circa finem.
- 59 Fratres, & alii excepto patre ad subsidiariam dotem ut supra obligati, an tenentur ad iterum dotandum prima dote amissa.
- 60 Existens in fratribus utrinque, & ex solo paterno latere conjunctis, an tenentur per concursum, vel prius utrinque, & quare unicuique, vel concursus vinculi in fideicommissis non attendatur.
- 61 Soror tenetur dotare sororem eodem modo, quo frater.
- 62 Quid in patruo, avunculo, & nepote ex fratre, vel sorore.
- 63 Quando ob æquitatem non scriptam liceat recedere a lege scripta.
- 64 Filius quandoque tenetur dotare matrem ad secunda vota convolantem, sed in omnium defectum.
- 65 Omnia, que superius dicta sunt, procedunt etiam in dotandis bastardis.
- 66 Isti dotantes subsidiarii excepto patre, an possint de pactis reuerti, & resolutivè etiam constante matrimonio cessante necessitate sibi consulere.
- 67 Pater adoptivus quando adoptatam, vel arrogatam dotare tenetur.
- 68 Remotior agnatus excludit feminam a successione feudi aliorum bonorum, an tenentur ex æquitate illam dotare, quomodo non sit de proximis dotare obligatis.
- 69 Dominus feudi devoluti, an tenetur dotare filiam feudatarii.
- 70 Occisor patris tenetur dotare eius filias.
- 71 Deflorator puellæ tenetur eam ducere in uxorem, vel dotare, & quomodo probetur defloratio, & stuprum remissive.
- 72 Est in electione stupratoris ducere in uxorem, vel dotare, & contra ipso volente ducere in uxorem, potest mulier illum recusare, & petere dotem.
- 73 Ad quam dotem stuprator tenetur, quomodo sit taxanda, & an eligens ducere in uxorem petat ad dotem a patre puellæ.
- 74 Onus stupratoris non est subsidiarium, sed purum, unde tenetur dotare, etiam si mulier sit dives aliunde provisio.
- 75 Mulier deflorata non potest hoc onus remittere stupratori, & quid si ipsa fateatur se spontaneum stuprum passam esse, an creditur.

- 76 An deflorata petat ad dotem ante nuptias, & quid si nullas nuptias contrahat.
- 77 Si deflorata fuerit nupta, & dotata per patrem, vel conjunctum, an deflorator tenetur ad aliam dotem.
- 78 Si stuprator sit filiusfamilias non habens aliunde dotare, an eius pater cogi valeat ad dotem prædictam in computum legitime filii.
- 79 Hec omnia de stuprata procedunt in puella honesta, & se ducta, non in se prostituta.
- 80 Raptor tenetur dotare raptam, & in eo procedunt omnia, que de stuprata sunt dicta.
- 81 Socius an tenetur dotare filiam socii, & vassallus filiam Domini, & de materia adjutoris per Vassalles Baronibus prestandi.
- 82 Tutor an tenetur dotare pupillam.
- 83 Mulier an cogi possit dotare se ipsam remissive.
- 84 Agitur de obligatis dotare ex dispositione hominis, & enarrantur questiones de sepe tractanda.
- 85 De dote debita ancillis, & pedissequis pro famulatu, ubi aliqua ad materiam.
- 86 Mulier an invita tenetur recipere dotem, ac pati dotationem remissive.
- 87 Ad quos effectus attendatur ordo prædictus in dotandi obligatione consideratur.
- 88 De ordine tenendo inter puellas dotandas ad dotem concurrentes.
- 89 Ubi deficiunt doctrinæ, & dispositiones speciales, recurrendum est ad principia generalia.
- 90 Dari non potest regula, seu decisio in singulis casibus, quia plures sunt casus quæ leges.
- 91 Distinguntur plures casus circa dictum concursum dotandarum.
- 92 De primo casu patris, qui distinguitur inter patrem non idoneum, ad omnes dotandas, sed idoneum ad aliquas tantum.
- 93 De successione femine innuptæ in feudis in exclusionem nuptiarum.
- 94 De regula, prior in tempore, &c. attendenda etiam in alimentis, & dote.
- 95 Ubi pater non est idoneus ad dotandum congruus filias, an alie se opponant ne una dotetur.
- 96 De concursu plurium filiarum pro dote in hereditate patris defuncti.
- 97 De concursu ad dotem detrahendam ex bonis fideicommissariis.
- 98 De concursu ad dotem debitam ab aliis conjunctis.
- 99 De concursu ad unicam dotem, que ex dispositione hominis danda est unice filiabus alienis, & quid statuat de primo maritanda.
- 100 De subsidiis debitis per monte familiarum omnibus puellis de familia, & de istarum concursu.
- 101 De casu dotis constituendæ pluribus, an intelligatur ordine simultaneo, vel successivo.
- 102 Quid fido ordine successivo primogenita melior exigere primas annualitates.
- 103 De concursu ad subsidia generalia debita incertis de incertis.
- 104 Habens facultatem nominandi puellam ad subsidium dotale, an possit nominare non adnuc nubilem.
- 105 Quid in stuprata non intrent considerationes, que cadunt in alios dotare debentibus.

DISC. CXLII.

INTER otia pennis in Urbe graffantis de anno 1657. Tribunalibus ac negotiis omnibus quietibus, cum studiorum occupatione diverterentur magistræ ac timores, in quibus tali horribili flagello durante, licet sub optimo gubernio, vivebatur, aliquas peculiariter editi annotationes, super pluribus materiis, illis presertim beneficiorum, ac iurisdictionatibus, quarum pars sub eisdem sedibus registrantur, illa presertim prudentialiter exigente necessitate ob ferè omnimodam penuriam repertorium, que in Romana Curia reputantur Professorum præcisè necessarium peculium, sine quo tamen ego trigenario major alia occasione ad eandem Curiam accedens, ex Dei providentia aliqua pertractavi negotia; dictis autem otiosis studiis ita continuantibus, in mentem venit cedere tractatum de Dote, eoque disposito, ac distributo in septuaginta capitula, seu discursibus, notabilem partem sub maturioris revisionis determinatione compositi, superventa verò post flagelli cessationem negotiorum aliqua fortè considerabilia

etiam canonizavit Rota apud Baratt. loco citato. num. 6. & 7. quavis & hanc ei denegat Barbof. numer. 42. sed tam conclusio, quam limitatio, videtur æquitati, ac rationi impixæ, maxime si alique concurrant circumstantiæ, quæ quas puella fit excoletio, vel saltem pietate digna, quæ nempe seducta creditur virum dignum, vel alias ex imbecillitate potius, quam malitia id egerit, tunc enim licet aliunde provisa jus petendi dotem non habeat, attamen in casu indigentia abundantius providenda venit prudentis iudicis arbitrio, ut quominus peccavit, eo minus puniatur, & è contra.

18. Aliam tribuit limitationem Ferdinand. Rebell. de oblig. iust. p. 2. lib. 2. quest. 14. numer. 20. & sequent. quem refert & sequitur Paschal. de patr. potest. p. 2. c. 5. numer. 38. quoties certo constat patrem nullo modo esse dignè collocaturum filiam, quam tamen minus veram censio, tum quia ferè impossibile est hanc certa voluntas, tum quia non per hoc licitum esse debuit filie indignas nuptias contrahere, dum lex ei consulti per plura remedia, ob quæ potuit habere virum dignum, neque lex turpiter agendum excusat ex sola duritie patris, sed etiam ex lapsu temporis, siquæ ad quale supponit posse, ac debere expectata, sed & hoc in iudicando ex facti circumstantiis regulandum est.

19. Prout limitari posse videtur conclusio, si illius rigor temperari, quoties parentis culpa quodammodo indignitas nuptiarum filie tribui potest, quia nempe habens domum puellam nobilibus ætatis, introduceat hæriones, lufores, & indignas, cum quibus filiam conversari permittat, vel expresse, vel ex crassa negligentia, tunc enim potius parentis, quam puellæ culpa videtur, si hæc ab alioque ex eis fuerit seducta, adintra matris inhoneftæ, quæ filiam inhoneftam in casu suo dotare, ac inultuere compellitur, ex deductis per Giurba. dicta glof. 3. Surd. de alim. tit. 7. q. 4. numer. 12. Licet enim ista ratio vitæ inhoneftæ non procedat in patre, qui etiam meretricator, ac inhoneftus, non tenetur filiam inhoneftam, vel indignè nubentem dotare; attamen ubi mala vita patris causam præbuit delicto, non videtur, cur suæ culpæ poenam luere non debeat.

An autem filie, vel filio indignè nubere volenti, iustè pater etiam autoritative opponere se valeat, stante dispositione Sacri Concilii Tridentini, respicit potius materiam matrimonii, quam dotis; prout etiam ex hereditario ex hoc resultans, habet propriam sedem, ideo de primo quæstio consulti poterunt Menoch. consil. 69. Sanchez de matrim. lib. 2. disp. 9. Elcobar. de notabilitate, quest. 4. §. 7. & de secundo Barbof. ubi supra, Sanch. dicta. disp. 26. in princ. Bossius copiose alios cumulans de matrim. dicto c. 11. ex numer. 157.

21. Indignus quis dicatur ad effectus prædictos, variant scribentes, alii enim censent eum tantum indignum dici, qui aliquid turpi nota, & infamia est affectus, secus si in suo genere honestus, quia tunc inæqualis, sed non indignus dicitur, Gail. l. 2. de nupt. de iust. 2. Sanchez. d. disp. 26. numer. 22. in Cod. l. 5. tit. 2. de nupt. de iust. 2. Sanchez. d. disp. 26. numer. 22. Alii verò certas species indignitatis enumerant, prout Menoch. l. 4. pr. sumpt. 186. ex numer. 85. Paril. consil. 29. l. 3. Elcobar. de nobil. d. q. 4. §. 7. Fontanell. claus. 5. glof. 1. ex numer. 91. Paleaz. de maiorat. part. 1. quest. 50. quibus relatio sufficiat pro casibus particularibus, quoties opus erit, inveniendis; verum pro resolutione, non admittit prima sententia restringente indignitatem ad solum casum infamiae, neque secundo ad illos individuales casus se arcant, constituenda est regula, ut indignus dicatur ille cui mulier, attendente progenie, divitiis, moribus, aliisque circumstantiis, abique dedecore copulari non potest, ut admittunt Sanchez, Menoch. & Fontanell. ubi supra, Paschal. de patr. potest. part. 2. cap. 5. numer. 69. ubi videatur Pratus in additione, tractans de puncto, an Comitissa nubens Doctori dicatur indignas nuptias contrahere.) Boss. dicto cap. 11. numer. 167. Merlin. de leg. prim. dicta quest. 6. numer. 19. Elcobar. de nobil. qu. 4. §. 5. numer. 9. circa medium, Baratt. dicta decis. 498. Marcian. disp. 77. n. 17. & seq. Menoch. consil. 425. & n. 10. Rot. decis. 493. p. 4. rec. tom. 2. ex numer. 45.

Atque in hoc puto contra mulierem rigorosè agendum esse, quoniam non agitur de indignitate ad effectum exheredationis, sed ad effectum dotis, quam rationabile est peti non debere à patre, quem ita nubendo injuria voluit afficere, dos enim filie nupta, ac aliunde provisa, ut supra dictum est, debetur non ex aliqua ratione, sed ex mero rigore legis, ideo quantum fieri potest, ab hoc rigore debet pater excusari, cum integrum remaneat filie jus successione in legitima ad instar masculorum, quorum conditione melior esse non de-

bet illa mulieris, indignè agitur, ideoque non mirum si in Romana dotis disp. 1. & 2. longè post hæc scripta disputata etiam in sententia veritatis illæ resolutiones non placebant, dum prius scribendo tamquam tractatista eundem sensum habebat.

Sunt qui collocant inter indignos illos, inter quosquavis alius dignos, ex impedimento dirimente matrimonium consistere non potest, ut per Sanchez numer. 26. Fontanella numer. 99. Menoch. numer. 80. Boss. dicto cap. 11. numer. 169. sed iudicio meo male, nam si attendimus tempus ante dispensationem Apostolicam, & nullum adest matrimonium, sine quo dos non datur, unde dici non potest indignè nupta, neque de dote agendum est; aut post dispensationem, & quia hæc validat matrimonium in radice, tollitque omnem maculam, quæ ex intermedia copula orta esset, idcirco omnis cessat indignitas, atque ita passim in praxi servari videmus, & advertit Boss. dicto cap. 11. numer. 169. Bene verum, quod si dispensationem non obtenta, matrimonium non sequatur, filia verò inscio patre cum viro impedito ad contrahendum matrimonium se carnaliter copulaverit, videtur potius intrare termini peccantis in corpus suum, quam nubentis, ut in specie observat Barbof. numer. 39. nisi de consensu patris id acciderit; verum neque id admittendum videtur, dum copula sequuta non est, vel profuerit tamquam cum amolo, sed in figura matrimonii, & tamquam cum sibi destinato viro in statu bonæ fidei, dum puellæ non solum ad hæc advertere, neque in huiusmodi legalium subtilitatum conficere.

In his verò casibus in quibus propter indignas nuptias de jure pater ad dotem cogi non potest, indubitatè validam arbitror dispositionem quamvis pœnale legis, vel hominis super huiusmodi nuptiarum prohibitionem emanatam, quoties non importat formalem penam circa damnum personæ, vel rei propriæ, sed penam improprietate privatione, seu non acquisitione dotis, legalitè, legitime, vel alterius juris quærendi, ex sola enim restrictione negativa alicuius generis personarum libertas matrimonii restrictionem non patitur, ut de his restrictivis conditionibus doti adjectis habetur actum sub tit. de matrimo.

De nuptiis dignis aliter est dicendum, quia cessante particulari prohibitione legis, vel hominis, attentius puris terminis juris communis, siue filia sit intra, siue supra ætatem 25. annorum, atque siue dotem viro constituerit, siue non, quamvis inscio, vel etiam invito patre nubat, dotem indistinctè petit, iuxta opinionem apud modernos de quibus supra magis receptam, & quam etiam sequitur Rota ex his quæ habentur supra disp. 1. nisi tamen in immatura ætate nubat, quia tunc videtur dotem non deberi, nisi in tempore congruo.

Præsupposita igitur obligatione paternæ, siue nuptiæ contrahatur de suo consensu, siue non, ampliant perique illam procedere, etiam si filia sit dives, ita ut habeat aliunde dotem sibi constituturæ, ex deductis per Boss. d. cap. 11. numer. 193. & d. c. 4. numer. 24. cum seq. sed error est, hanc ampliationem ita indistinctè constituturæ; ideoque in casu filie aliunde provisa ita distinguendum est. Aut est adhuc innupta, petitque dotem pro nubendo, & certum est, patrem teneri, quam obligatio paternæ (substitit quamvis filia sit dives, quia cum dos dicatur quædam anticipata solutio legitima, sicuti hæc debita est filio quamvis divitiis, sic pariter illa ut in fortioribus terminis casus sequentis firmant communitè allegandi; aut est nupta de patris consensu, & quidquid dicat Bart. in l. simuliter. §. proponeretur, ad Trebel. paucos habens sequaces, recepta est sententia affirmativa gl. in l. fin. c. de dot. promissis ut per scribentes ibid. & in l. 1. ff. solut. matr. ample congestos per Barbof. in d. l. 1. p. 4. numer. 17. & seq. Sanchez. d. disp. 26. numer. 55. Mantic. de tacit. l. 2. tit. 16. nu. 15. Boss. d. c. 11. numer. 175. & seq. Fontanell. claus. 5. gl. 1. part. 1. numer. 110. & seq. ad nauseam Giurba in consuet. dicta glof. 3. numer. 24. & seq. Barbof. ubi supra, numer. 31. Giurba dicta glof. 3. numer. 5. & 6. Boss. dicto cap. 11. numer. 183. & in Rotæ decisionibus longè post hæc editis in causa de qua d. disp. 1. nisi, ut dixi, sumus in casu quo patre spreto nupterit, ex eisdem rationibus, vel nisi dotata sit à stupratore ut infra.

Ista conclusio, seu ampliatio dicto utroque casu per Doctores constituta, & omnium latius defensa per Barbof. tamquam vera recipienda venit, atque temerarium esset, illam in foro deducere ad contrarium, sed aliam non habet rationem, nisi, vel quia lex ita voluit, vel quia legem ita communis Doctorum schola inolevit; de cætero enim potentior ratio deduci solita est ea, quod dos succedit

redit loco legitime, ideoque sicut ea debetur filio diviti, sic pariter dos; quo ratio videtur insulsa, siquidem non negatur filiabus divitiis legitimam deberi, sed cum ea debita sit post mortem, vis est in hac anticipata solutione cessante necessitate, seu ratione. ob quam talis anticipatio inducitur, & stante hac ratione dici potest videtur quod si per Statutum exclusivum femininarum simpliciter filia reputetur extranea, ita ut dos non succedat loco legitime, tunc pater non teneatur dotare filiam divitem, ac aliunde provisa, sed solum in eo vigeat illa subsidiaria obligatio, quæ ex sola ratione sanguinis, vel charitatis militat in aliis ascendentibus, vel conjunctis ut infra; idque licet Statutum simpliciter, ac indefinitè mandet feminas exclusas dotari, quoniam licet ista dicatur dos debita jure actionis, vel conditione ex statu magis, quam judicis officio, & procedit factio non sit solum subsidiaria, attamen id rectè procedit, factio non sit successione quoad masculos excludentes, non autem quoad patrem viventem.

Aut tandem est nupta inscio, vel invito patre, & quidquid nulla fretus auctoritate, vel ratione dicat Bossius dicto numer. 193. verius omnino videtur ampliationem non procedere, nedum ex ratione convenientiæ per inferius allegandos deducta, quia nempe durum est, sperum patrem cogere ad dotem filie inobediens ad majorem luxum, sed etiam ex aperta ratione legali; siquidem nulla divina, naturalis, vel canonica lex præcipit filie diviti dotem à patre invito præstandam esse, neque aliqua ratio id suadet; cessat enim illa alimentorum, quæ tamquam subsidiaria filiis aliunde habentibus à patre non debentur, cessatque etiam illa legitima, ad quam omnes se restringunt, cum hæc non sit debita nisi post mortem ut supra, ac etiam quia attenda ista ratio legitima, à matre, aliique ascendentibus dos non subsidiaria deberetur, quod est falsum; & cessat quoque ratio favoris matrimonii, quoniam in jam dicto secundo casu supponitur nupta, & in primo est aliunde pro eo consulum, ergo conclusio fundata est, (vel in generalitate tex. in l. qui liberis, de ritu nupt. vel (& verius) in præsuppositiva dispositione text. in l. fin. Cod. de doti. promissis, ita intellecta, & sic in mera liberalitate, quam jus civile erga feminas exercere voluit.

Cum autem jus civile ad effectum huiusmodi paternæ obligationis prænecessario requisitum præsupponat consensum paternum, igitur illo cessante cessat etiam talis dispositio, quia si femina vult uti dicto jure, opus est, ut utatur cum sua causa omnibusque ejus circumstantiis; cumque lex civilis tali casu lucrum præbeat, potuit etiam ad lucrum invitationem dictam conditionem adijcere.

Neque indirectè prohibitio libertatis matrimonii considerari potest, dum jam habet femina modum facile contrahendi matrimonium cum propria dote, sibi que remaneat integrum jus ad legitimam, iuxta tempore, prout nec relevat, quod jus Canonicum, firmis manentibus favoribus ei per jus civile attributis, substituit omnes pœnas, & onera, quoniam hæc non est pœna, neque privatio, sed nulla invitatio ad lucrum, proindeque hanc merito uti veriorum (quamvis non ex his rationibus) firmant Covarr. de spons. p. 2. c. 3. §. 8. numer. 8. Fontanell. d. glof. 1. p. 1. numer. 87. Sanchez. d. l. 4. disp. 26. Gutierrez de matrimo. cap. 80. n. 13. encl. 2. atque post hæc scripta occasione, casus particulari deductur iuxta, dicto disp. 1. quod tamen arbitror intelligendum, quatenus adit sperum paternum, vel quia irrequitus, vel quia iustam habuerit causam, contradicendi; si enim requisitus abique iusta causa negaverit, quia tunc iuxta generales regulas consensu habetur pro præstito, cessat restrictio tamquam à cessante ratione.

Ampliatum etiam (& hæc pro quinta ampliatione ad principalem conclusionem delervit) etiam utraque qualitas in filia concurrat, quia nempe nupta, & aliunde dotata, quoniam pater teneretur simpliciter dotare, ideo non debet de alio querere, quam de sua obligatione adimplenda Capbal. consil. 95. numer. 24. & seq. Barbof. ubi supra, numer. 31. Giurba dicta glof. 3. numer. 5. & 6. Boss. dicto cap. 11. numer. 183. & in Rotæ decisionibus longè post hæc editis in causa de qua d. disp. 1. nisi, ut dixi, sumus in casu quo patre spreto nupterit, ex eisdem rationibus, vel nisi dotata sit à stupratore ut infra.

Sextò ampliatum, etiam si alius pater filie dotem dedit postea consumptam, vel amissam, nam denudò dotare teneretur, Authenti. quod locum, Cod. de collat. Bar. & Bald. in l. si locus profilia, ff. pro sec. Molin. de primogen. l. 2. c. 16. numer. 23. Barbof. dicta 4. p. 1. numer. 140. Boss. de dote, d. cap. 4. numer. 214. Fontanell. dicta claus. 5. gl. 1. part. 1. n. 69. latè Grat.

discept. 65. numer. 5. & seq. Abb. n. 1. 689. ex numer. 19. & 792. ex numer. 1. Mangil. de evictio. c. 74. ex n. 5. Pratus cum aliis auctores hinc inde observ. 99. & si consumpta est in parte, supplenda est pars deficiens, Grat. dicto cap. 466. numer. 3. Mangil. numer. 17.

Intellige primò, nisi consumptio dolo, vel culpa mulieris sequuta sit, Boer. decis. 131. n. 5. Pratus alios colligens dicta observat. 99. Boss. dict. cap. 4. numer. 218. Rot. in Fanendotis 31. Januarii 1656. coram Verolio in fine, intelligendo de culpa lata, quia levissima, & levis non præjudicant, Cacheran. decis. 124. numer. 5. & 6. Giurba dec. 5. n. 29. Intelligendo secundò nisi substantia novis diminuta sit, quia tunc ad rationem presentis status novis danda est, Mangil. numer. 18. Gratian. cap. 466. numer. 3. & 792. numer. 2. Terriò nisi mulier habeat aliunde, quia cum hoc sit auxilium subsidiarium gratia miseracionis concessum, non convenit aliunde provisa, quia cessat miseratio, ut infra in omnibus casibus, in quibus dotatio ex dicta causa scienda est; quartò ut procedat in casu novi matrimonii contrahendi, durante siquidem illo, cujus occasione constituta est prima dos post matrimonium consumpta, opus est viri, nisi hæc ad onera matrimonii sit impotens, Giurba dict. decis. 5. & decis. 6. Boss. dicto cap. 4. numer. 212. durante siquidem primo matrimonio potius actio est ad alimenta, pro quibus pinguis, vel strictius taxandis attenditur modus consumptionis si culposus, vel casualis, ut per Giurba ibidem ut supra de his disp. 4.

Ampliatum septimò, ut adeo paternum sit filiam dotata, quod si mater, vel quilibet alter dotem illi constituit, censetur procuratorio, vel fideiussorio nomine constituitur, ita ut actionem habeat pro indemnitate, Grat. disp. 769. n. 72. Mantic. de T. ac. lib. 16. tit. 13. numer. 14. ad 18. Boss. de dot. cap. 3. numer. 100. & cap. 4. numer. 86. Paschal. de patr. potest. part. 2. cap. 6. numer. 32.

Octavò ampliatum, ut procedat nedum in filia legitima, & naturali, sed etiam in bastarda, siue sit naturalis tantum juxta terminos juris civilis, siue pura quomodocumque concepta, cum hac differentia, quod prima debita est dos etiam ex dispositione juris Civilis, secunde vero non nisi ex dispositione juris Canonici, ubique tamen in terris etiam Imperii recepta, Fontanell. dicta gl. 1. p. 1. numer. 112. Giurba ad consuetud. dicta gl. 3. numer. 12. & 13. Surd. de alim. tit. 1. quest. 9. & 10. Boss. dicto cap. 4. numer. 176. latè Rota dec. 30. par. 7. rec. quæ est eadem apud Merlin. decis. 621. quidquid doctè de more discurrendo dicta Barbof. dicta par. 4. ex numer. 49. cujus considerationes potius percipiunt taxationem, seu quantitatem, ac transmissionem, de quibus infra suo peculiari loco.

Extenditur hæc ampliatio, etiam si pater sit clericus patrimonialibus defuitus, & solus redditus Ecclesiasticos habens, nam & de his dotare nem potest, sed eos tamen, non obstante Constitutione S. Pii V. contra illegitimos, cum hæc non tollat ea, quæ de jure communi competunt, Fontanell. & alii ubi supra, Rot. dicta dec. 30. n. 37. p. 7. cum aliis plene Lucidorum in tract. de illegit. clericorum, cap. 15. per tot. & seq.

Hæc tamen differentia est inter dotem debitam filie legitime, ac bastardæ, quod prima debetur etiam diviti, hæc autem tamquam subsidiaria non debetur aliunde provisa, ut omnes admittunt, unde Giurba dicta glof. 3. numer. 17. alios cumulans tenet cessare dictam obligationem erga filiam naturalem, quæ cessare debet, siue sit legitima, vel alio officio dotem sibi querere potest; neque ista opinio est à ratione aliena; verum contrariam uti magis equam amplexa est Rota apud Duran. dicta decis. 95. numer. 9. dec. 224. numer. 5. part. 2. recent. 194. numer. 68. part. 7. in Avenionem alimentorum 27. Januarii 1647. coram Corrado, postmodum in press. dec. 8. par. 10. rec. in quibus concordantes allegantur.

Ego verò censeo materiam esse arbitrariam, ex facti circumstantiis regulandam, quia si esse commode potest consuli, non est urgenda pater, cujus onus est subsidiarium, maxime si legitima potest operari aliquid incommodum ex huiusmodi dotatione sentiat, in dubio autem adhaerendum se cum ea sententia.

Alia consideratur differentia per Abb. in cap. final. de eo, qui duxit &c. numer. 9. ut nempe onus dotandi bastardam sit æquale utriusque parentis, cum utriusque culpa, & peccato progenita sit, sequuntur Barbof. num. 82. & Meroch. consil. 65. numer. 16. quimò Giurba dicta glof. 3. numer. 55. vult priorem esse causam matris, cujus obligatio potentior videtur, dum in ejus bonis bastardus habet jus legitime, ac etiam cognationis, & successione, quod non est in paternis;

terris; contrariam tamen viderem, ut nempe prima causa dotandi sit solius patris...

Eadem principalis conclusio sic ampliata, limitatur primo in patre inope, quoniam paupertas excusat ab omni debito...

Crederem tamen, quod si filia ad penitentiam reversa ingredi velit Monasterium, eadem ratione charitatis, qua pater filiam in honestam respicientem alere tenetur...

HERES PATRIS.

Patre deficiente, non est impotentia bonorum, nam tunc fatua esset haec inspectio, sed per mortem; secunda causa dotandi est haereditas patris...

Et quavis improprium videatur hanc haereditis obligationem secundo loco situare, quasi quod patre defuncto filia sit provera delegitima...

ordinem, nam sequens nunquam tenetur, nisi in defectum precedentis.

Hec autem est differentia inter patrem, & ejus heredem, quod ille praestat dotem filiae quamvis nupta, & divitiis, hic vero, excepta legitima, vel ubi dotatio expressa & statuta demandatur...

Idem quod statuitur in haerede procedit in donatario omnia bonorum, qui ad instar haereditis representans donatorem in universo jure activo, & passivo tenetur ad onera...

Licet enim bona refutata ex ista sola allocatione nullum contrahant vinculum quoad proprietatem, recte tamen agi potest actione personalis contra refutarium...

Neque tale onus donatario per donatorem ex post facto remitti potest, nedum ubi ipsarummet filiarum, vel Notarii pro eis stipulatio, & acceptatio intervenit...

Locus haereditis ad eundem effectum est sicut capiens bona patris delinquentis, Bald. in leg. fin. num. 9. Cod. de dotis promiss. Beccius consil. 8. lib. 2. Fontanell. dicta claus. 5. glof. 4. num. 61.

Quod si filia sit provera delegitima, cum qua dotem sibi constituere potest, ac debet, quamplures tamen dari possunt casus, quia nempe pater filiam praeterierit, vel male exhaereditaverit...

dubitatio Constantii, ubi supra, n. 124. per text. in l. quisquis, §. ad filias, ff. ad leg. Jul. Manosh. iteum in conscriptione ex aliis debitis...

Sed dum hic fermo habetur de haerede patris, qualis ut plurimum esse loquitur filius masculinus, qui forens ad successione statui, vel testatoris dispositione excludens eam...

AVUS PATERNUS, alique per hanc lineam ascendentes.

Quatenus verò pater vivens sit inops, vel ejus decedentis haereditas non solvendo detegatur, tunc tertia causa dotandi est avi paterni, ut supra, n. 4. in secunda ampliatione notatum fuit...

Verum omnium praedictorum obligatio est subsidiaria, quatenus pater inope in medio existente petatur ab avo, & sic deinceps, five petatur ab hereditibus avi, vel aliorum; petatur, cum tunc illa dicatur obtinere primum locum...

Transit hoc onus etiam ad avi, vel aliorum ascendentium haereditas, proutquam ad ultiores conjunctos fiat transitus, ut latius notabitur infra, in materia Auct. res que, d. dist. cons. 145.

Quod si filia sit provera delegitima, cum qua dotem sibi constituere potest, ac debet, quamplures tamen dari possunt casus, quia nempe pater filiam praeterierit, vel male exhaereditaverit...

MATER.

Post avum, aliosque paterna linea masculina ascendentes ut supra, succedit quarto loco obligatio matris, si quis a liberis, §. 1. de liber. agnos. Mant. alios colligens, de acc. cit. l. 12. tit. 16. num. 28. Fontan. claus. 5. gl. 2. num. 1. Giurba ad consuet. d. gl. 3. num. 47. Bol. de dot. c. 1. no. 11. cum seq. Alrograd. conf. 59. num. 2. & seq. l. 1. & est omnium recepta sententia...

Assignatur iste quartus subsidiarius locus matri respectu filie legitime, & naturalis, secus autem respectu naturalis tantum, in qua quidquid sit, an aequalis sit causa matris cum patre...

Quinimo & matre cessante, quamvis ex aequiori receptum sit utriusque sexus ascendentes ad dotem teneri, juxta supra, alleg. dec. 30. par. 7. rec. atamen isto casu inter ascendentes inter vero ordine mihi procedendum videtur, ut scilicet nempe in legitimis prior est obligatio ascendentium per agnationem...

Cessat etiam ordo praedictus respectu matris judaeae, vel haereticae divitis, quae filiam Christianam, vel Catholicam, exculato patre, alique ascendentibus fidelibus, primo loco dotare tenetur...

An autem haec materia obligatio, qua sicut aliae, tam praecedentium, quam sequentium, (excepto patre) sunt omnes subsidiariae, procedat erga mulierem pauperem; sed nuptam, dubitant aliqui, & affirmant recte probant Giurba ubi sup. num. 47. Barbof. loco cit. cum aliis ad materia Auct. res que, infra, disc. 145.

Ego autem crederem id recte procedere, ubi mulier dotem viro constituit, quam deinde non solvens, ab illo, vel expelli juxta unam sententiam, vel saltem rationabiliter sperni potest; intrat enim tunc ratio sanguinis, ac pietatis; sed si vir indoratum sentiens duxit, qua tunc ipse ad alimentum, aliaque onera matrimonii obligatur, videtur cessare subsidiaria necessitas...

AVUS MATERNUS, alique omnes ascendentes tam ex parte matris, quam patris ultra supra expressos.

Materno auxilio deficiente, succedunt omnes alii ascendentes ex parte utriusque parentis, nempe avus, vel avia materna, & sic deinceps, avus, vel avia materna patris, & deinceps, servato ordine proximitatis, & successione, ita ut ejus proximior est causa succedendi, sit etiam proximior dotandi, Bald. Novell. loquens de avo materno p. 6. priv. 16. Mant. de tacit. d. l. 12. tit. 16. num. 29. Giurba d. glof. 3. nu. 56. Seraph. dec. 58. n. 6. Rota dec. 223. n. 1. p. 2.

p. 2. rec. dec. 30. n. 10. & 194. n. 1. par. 7. eorumque obligatio prior est, quam collateralium, quamvis ab istis in successione vincantur, necum quia in hac materia, ut supra dictum est, non attenditur ordo successiois, sed ille prescriptus in d. l. qui a liberis, sed etiam quia quilibet descendens habet jus legitimum in bonis ascendentium, quod non est in bonis collateralium, ideoque maior est obligatio, Barbof. d. par. 4. n. 137. Fontan. d. claus. 5. gl. 3. n. 35. Prout & eorum obligatio non extinguitur cum persona, sed bonorum perfectiora transit ad heredes, ut supra de aliis ascendentibus tertio loco insumatis est dictum, ac notatur etiam in materia Auth. res que, d. disc. 145. ubi ulteriorum ascendentium est propria sedes, ac ibidem habetur, obligationem esse subsidiariam.

F R A T R E S.

77 In omnium predictorum defectum, intrat obligatio fratrum ut fratrum ex propria persona, quatenus ex eodem patre nati sint, ut ad iterum probat text. in d. l. cum in plures, §. cum tutor, ubi glof. ff. de admin. str. tutor. glof. in l. non omni, Cod. eod. & alios cum antea, Barbof. d. par. 4. l. 1. ex n. 125. Surd. de adm. str. l. 2. q. 23. Bosf. d. c. 5. n. 51. cum seq. Giurba ad confuet. d. gl. 3. n. 57. Fontan. d. claus. 7. glof. 3. Ad eadem ad decisionem 460. ex n. 64. part. 4. recent. tom. 2. ubi ad fratrem clericum solos redditus Ecclesiasticos habentem, quod admittit Barbof. Surd. Giurba, & Fontan. supra citati.

78 Ex illa text. restrictione ad sorores ex eodem patre natas, resultat exclusio sororis uterine, cui (quidquid sit de alimentis) dotem a fratre uterino praestandam non esse, ex dicto textu firmat communis schola DD. ex deductis per Barbof. Fontan. Surd. & alios ubi supra, praesertim Aden. ad d. dec. 460. n. 125. & seqq. ac dixit Rota coram Caval. dec. 393. n. 7. dec. 137. n. 19. part. 6. recent. Unde quamvis ponderationes in contrarium factae per Tiraquell. de primogen. q. 62. Surd. dicta q. 25. ex n. 17. Mantie. d. tit. 16. n. 34. & Giurb. d. gl. 3. par. 1. n. 60. cum aliis hinc inde deductis per Bosf. d. cap. 5. n. 59. cum seq. videantur nimis aequae, & rationabiles, dum non videtur adesse congrua ratio, cur consanguineis tantum nectatur legitimas, sed bastardas etiam dotari teneatur, & non uterinas, quorum conjunctio est magis certa, at tamen in foro iudicibus inferioribus non audent conferre recessum a prima uti magis recepta, & communi, Tribunalibus autem supremis, quae magis ratione, quam cumulo Doctorum, aut exemplis moveri solent, ac debent, & quorum oracula postmodum inferioribus deservunt pro norma, contrarium omnino (suaderem amplectendam, in defectum tamen fratrum consanguineorum, quorum obligacionem priorem esse non dubito, & observat ex Grat. disc. 65. n. 6. Giurba n. 60. Neque teneatur aperta dispositio text. in d. l. cum in plures, quoniam cum ista dos debita per collaterales ratione pietatis videatur debita loco alimentorum, hinc proinde, non rigor juris civilis, sed aequitas canonica ubique etiam in terris Imperii servanda est, ut luculenter probatur in d. decif. 30. p. 7. rec. alia 671. Merlin.

Dictaque aequitas fortius abiectione rigore juris civilis intrare debet, quia necum agitur de alimentis, quorum praestacionem longè minus praesudiciale affertur communitate Barbof. & alii exclusionem uterinae tenentes, sed de favore matrimonii, quod evitanda remaneret impedimentum, ac favore honestatis, & pro evitanda peccato incontinentiae, quibus respectibus semper jus civile ubique cedit canonico; neque dubitandum est favorabiliorum esse causam dotis, quam alimentorum, quoniam famis necessitati de facili per quotidianum laborem consuli potest, sed non ira fomiti, seu incontinentiae, cui consilium per matrimonium, quod absque dote regulatiter reddi impossibile.

79 An autem fraterna obligatio, vel aliorum quorumcumque, tam superiorum, quam inferiorum ordine descriptorum (excepto patre) prima dote consumpta, extendatur ad secundam, negat Barbof. ubi supra, n. 140. & seqq. affirmant autem Mangil. de evict. quaf. 74. & Gratian. discipul. 689. & 792. & late Bosf. d. tit. cap. 5. n. 57. cum seq. & in tract. de adm. oblig. cap. 8. n. 558. cum seq. apud quos questio disputata reperitur; ego vero in dubiis quaestionibus, non rigori literae, sed rationi, ac aequitati semper inhaerens, ita distinguendum puto; aut dotis amissio eventum in statu virginis, quando iuri civili exorta est viduitas, neque placita est iuri canonico, quoties non est ob electionem vitae melioris cum securitate honestatis; & tunc affir-

mative adhaerendum sit cum Gratiano & aliis; aut amissa est post primas nuptias, ita ut petatur pro secundis, & secus, quia continuatio viduitatis iuri civili est grata, & iuri canonico, licet non prohibita, tamen non exorta, nisi ageretur de vidua nimis juvene; & pulchra, in qua prudentis iudicis arbitrio probabilis timor incontinentiae vigeat ex eadem ratione, ex qua contra omnem juris mentem, magis communis, & recepta sententia cogit filium ad praestandam matri juveni dotem pro secundis nuptiis, ut infra hoc eod. disc.

Caeterum cum text. in d. l. cum in plures, §. cum tutor. parificet fratres utrinque conjunctos, & consanguineos, hinc proinde congruè dubitari contingit, an existentibus fratribus idemque utrinque qualitates, simultanea, vel successiva sit eorum obligatio, ut nempe prius utrinque conjunctus, & postea consanguineus, vel ambo teneantur per aequalem concursum.

Casum adhuc in specie factum videre non licuit; pro simultanea enim videtur urgere text. in d. l. cum in plures, ubi pariter firmat de utroque dispositio, ac etiam quia excepto casu inestratu successiois de iure novissimo alterate, sub nomine fratrum aequaliter veniunt ab eodem patre procreati, non attenta unitate, vel duplicitate vinculi, ut receptum habemus in fideicommissis ex sententia Bart. in leg. Lucius, de vulg. & pupill. Peregr. de fideicommiss. artic. 20. n. 12. Fofar. quaf. 79. Baratt. dec. 770. & 801. & in aliis, de quibus in sua materia sub tit. de fideicommissis. Maxime quia, ut supra dictum est, in ascendendis sine aequitate, ac in matre, ratio dotandi non regulatur ab ordine succedendi.

Contra istam tamen opinio verior videtur, quia sicut utrinque conjunctus favore habet, exclusio consanguineo, succedendi foris ab intestato, ita ratio postulat ut habeat non dotandi, ex regula, ut eum sequatur comoda &c. & ex alia ut qui in uno gravatur, in alio &c. Nihil obstat, quod in ista materia non attendatur ordo successiois, quoniam hoc est verum, ubi obstat in contrarium ordo praescriptus a lege, sed illo cessante, non prohibetur, eo modo quo regulamus tutelam, & alia, ita quoque istud non ab ordine succedendi regulare; licet enim text. in d. l. cum in plures, obligetur utrinque frater, non tamen aperit ordinem, nec aperire cogitavit, quoniam tunc attentio illo jure, aequaliter utriusque causa in succedendo, ideo non mirum si aequaliter in dotando enunciatum sunt, & ideo cum per jus novissimum inter eos differentia sit constituta, propterea ex cessante ratione eadem differentia erit constituta; & quae ponderatio satis confert ad onus fratris uterini de illo jure non admitti ad succedendum, ideoque merito exempti ab onere praedicto; ponderatio autem aequalis successiois ad fideicommissa est solus effectus agnationis, quam uterque conservat, & quae uterque in ordine ad ascendendum, vel alium majorem, qui fideicommissum constituit, est aequalis gradu, cum post fratres, ac fratrum filios non sit considerabilis differentia unitatis, vel duplicis vinculi.

Quod autem de fratre erga sororem dicitur, idem dicendum est de una sorore erga aliam, Giurb. d. tit. glof. 3. n. 59. qui indistinctè hoc firmat, sed videtur habenda ratio bonorum, quia si non habet nisi dotalia, non debet illorum alienatio permitti in praesudicium viri, cui jus quassum constante matrimonio, ut per Barbof. ubi supra, n. 134. nisi dotalia sint in excessu, ita ut in re ratio pietatis, vel iudicis arbitrium, in quo id repositum videtur.

A L I I C O N J U N C T I.

80 Considerant Doctores in patruo, vel nepote ex fratre, ac in amitam, vel neprem dotare teneantur; negant in patruo Odofred. in l. i. Cod. de lib. alien. Imol. Cuman. Alex. & alii in l. i. sol. matr. ubi Barbof. eos reportans d. 4. p. 142. Bosf. d. cap. 5. n. 95. & in tract. de adm. oblig. cap. 8. n. 584. Bal. Novell. p. 6. p. 16. n. 5. Fontan. claus. 5. gl. 3. n. 38. Mantie. de sociat. l. 12. tit. 16. n. 35. Giurb. ad confuet. d. cap. 3. gl. 3. n. 64. & alii relati, Rot. d. dec. 30. n. 2. & dec. 194. n. 53. par. 7. rec. quae est eadem apud Dunoz. dec. 449. nulloque iure cautum esse, ut quidem filium fratris, vel sororis dotare teneatur, ex Rip. in d. l. i. sol. matr. n. 86. dicit Rot. dec. 336. n. 7. par. 6. rec. Affirmant vero post alios in d. l. i. n. 4. Afflic. dec. 371. n. 3. Molin. de primog. l. 15. c. 15. n. 67. atque hanc tenuit Rota in Romana alimentorum 3. Junii 1613. coram Manzanedo dicta dec. 30. n. 2. ad 8. part. 7. quae est eadem Merlini 671. & in proposito alimentorum dicta dec. 194. eadem par. 7. alia dec. 449. Dunoz.

Arti-

Articulus videtur boecardicus, eisque resolutionem pendere puto ex facti circumstantiis, ex quibus prudens iudex arbitrari debeat, an saltem ratio supradictae aequitatis canonica intret, necne ratio pietatis; si enim patruus est divex, nullo, vel modico onere familia gravatus; ad hanc pietatem erga pauperem neprem aliunde destitutum cogendus videtur; locus si quamvis idoneus, dotatio propriae proli & familiae praedictae considerabile pararet, si enim teneatur alere juxta magis communem latissimè firmatam d. decif. 194. p. 7. alia dec. 449. Dunoz. ad quam solam in hoc articulo sufficit relatio, ita pariter dotare, ut d. decif. 30. p. 7. n. 7. Maxime quia pro ista opinione iudicatum in supremo Castellae Conventu testatur Molina ubi supra, & in Sac. Consilio Neapolitano Afflicus, ac etiam in Rota, ut ex allegatis; Decisio autem 336. n. 7. p. 6. incidenter hoc dicit, in aliis autem serio discussio articulo decidit pro dotanda ubi namque habemus legis civilis dispositionem expressam quamvis rigorosam, ab ea ex non scripta equitate recedendum non est, sed legis scriptae casu cessante sit locus aequitatis, juxta quam iudicandum, ex late deduct. decif. 172. par. 6. rec. n. 57. & seqq. art. dec. Merlini dec. 567. ac in specie habetur infra de filio matrem dotante.

De nepote erga amitam, vel mariteram in specie dotis adhuc actum non vidi, quia forte casus raro contingibilis est propter aetatis ordinem interversum, pro negativa videtur obstarè, quod favorabilior est causa neptris erga patruum ob beneficium, quod ei conceditur representandi primum gradum patris, quam amita erga nepotem, cui hoc beneficium denegatur; sed quoniam aequalitas, & vicissitudo videtur servanda, hinc propterea Doctores tractantes de alimentis praestandis pro patruum nepoti, passim loquuntur etiam de converso abque differentia, ex late congestis dicta dec. 194. p. 7. rec. alia dec. 449. Dunoz. Quinimo text. in cap. 1. de cohabit. cleric. ex quo defumitur obligatio alimentorum inter collaterales, loquitur proprie de nepote erga amitam, ideoque idem quod in praecedenti casu dictum est, in praesenti videtur firmandum.

De avunculo erga neptem, vel nepote erga materam, neque tractatum vidi in specie dotis, pro negativa videtur respondendum, quoniam legales obligationes non sunt de facili extendendae, maxime quia ubi tamen admittendae veniret intellectus (minus tamen tutus) quod text. in l. si quis a liberis in illis verbis (exerere quibus visis textus parentes) loquatur etiam de collateralibus, uti restrictus ad conjunctos pro virilem sexum, non debet ad alios extendi; pro ut text. in d. cap. 1. de cohabit. cleric. loquitur de amita non de matera.

Verum ex eadem dicta ratione pietatis, & aequitatis canonicae, idem quod in patruo, & nepote ex fratre dictum est, quoties ita bene ordinatum iudicis arbitrium possit, dicendum puto, praesertim quia cum hodie ex iure novissimo equalis redditus sit conditio agnatorum, & cognatorum in successione, nulla ratio postulat ut in onere debeant esse inaequales si sint aequales in composito; neque mirum est quod text. in dict. a leg. si quis a liberis, de conjunctis per virilem sexum tantum loquatur, quoniam eo iure attento inaequalis erit causa cognatorum cum agnatis etiam in successioibus, ultra verò istos certum videtur dictam obligationem ad alios collaterales non extendi.

F I L I U S.

81 Quamvis iure cautum non inventatur filium matri secundo nubenti dotem praestare debere, quinimo potius, de iure canonico, non sublati, quatenus filium majorem non teneri dotare matrem probet text. in l. i. §. Praeterea, ff. de tutel. & dicitur, ac firmat communiter n. 137. Surd. de adm. str. l. 2. q. 22. n. 2. & seqq. Fontan. claus. 5. gl. 2. n. 19. & seqq. Giurb. ad confuet. Messan. c. 8. gl. 1. p. 1. n. 23. Bosf. de dote d. c. 5. n. 35. & seqq. Rot. d. decif. 194. n. 56. p. 7. rec. alia dec. 449. Dunoz. Add. ad dec. 460. n. 159. par. 4. rec. tom. 2.

Arti-

tur Surd. dicta q. 22. ex n. 12. & firmant Bald. Novell. part. 6. p. 16. n. 5. Bacca de non melior. cap. 12. n. 47. & sequen. Bosf. d. cap. 5. n. 36. Fontan. loco citato n. 27. & sequen. Giurb. ibidem, n. 27. Mangil. de evict. qu. 74. n. 26. Add. ad d. dec. 460. par. 4. rec. tom. 2. n. 161. & seq. qui alios cumulant.

Collocatur tamen inter conjunctos ultimo loco filius, quamvis primum sanguinis gradum occupet, cum in omnium praedictorum defectum, atque totale subsidium teneri debeat, durum enim atque a ratione alienum esset, cogere filium ad duplex praedictum, patendi nempe secundas nuptias sibi de iure injurious, ac remunerandi injuriam, nisi praecisa necessitas cui aliunde non possit consilii, ad id cogat; intelligendo tamen de filio uti filio ex persona propria, non uti herede patris obligato ad quartam uxori pauperi, juxta terminos text. in Auth. praeterea, C. unde vir & uxoris; licet enim dicta ratio successiois contra eam urgeat, maior tamen videtur dicta altera ratio absurdum.

82 Omnia superioris dicta regulariter procedentia in conjunctis legitimis, locum etiam habere in naturalibus tantum, quibus ex aequitate canonica debita sunt alimenta, plene firmatur d. dec. 30. p. 7. rec. seu 671. Merlin. idque active, & passive, ut sicut nempe conjuncti divites dotant naturales inopes, ita e converso ratione vicissitudinis, habito tamen respectu ad interversum ordinem cognatorum, & agnatorum, cum in bastardis daret cognatio, sed non agnatio, ut supra notatum fuit.

83 Sed cum omnium praemissorum obligatio, excepto patre, vel (juxta unam opinionem) avo paterno immediato, sit subsidiaria, & quatenus ita necessitas postulat; hinc proinde credere ipsi ita protestantibus, ac oppositibus, consilium esse, ut dotem dare possint revocabiliter, quatenus nempe daret necessitas, tunc supervenientibus bonis ipsorum maritum, vel patri, vel alteri cuius proximior sit causa, vel obligatio dotandi, licitum sit dotanti, vel ad bona sua habere regressum, vel agere pro reintegracione; sicut enim obligatus ad alimenta non tenetur perpetuo, nisi quatenus daret necessitas, ita a pari, & quemadmodum omnis dotans ut supra, excepto casu, quo dos succedat loco legitime, potest sibi consulere de pacto reversionis post locum matrimonium, quia tunc cessat causa dotandi, ita pariter eo cessante quando eadem ratio cessantis necessitatis vigeat, dari enim aliis frequenter poterit casus, ut patre de tempore nubilis aetatis puella existente inope, cogantur remotiores conjuncti dotare, atque deinde supervenientibus paternis divitiis duplicem superfluum dotem consequatur; vel frequentius, ut habens matrem divitem cogat avum paternum, vel alium paternae lineae ascendentem ad dotem subsidiariam ex debito charitatis, paulò autem post matre moriente dicitur ipsa dotata, quam dotans; haec autem repugnant rationi aequitatis, & charitatis, in qua obligatio subsidiaria fundata est, ergo non videtur, cur talis dotans non possit iure indemnitati consulere, ut etiam advertitur infra, disc. 145.

D E A L I I S E X T R A N E I S.

84 Servandus est ordo praedictus, ubi de dote juxta solam rationem sanguinis, vel pietatis agi contingat; recedatur tamen ab eo ex accidentibus, quae plura contingere possunt, ut remotiores, vel extraneus prius quam proximior ad dotem teneatur. Primus igitur casus est in puella per aliquem arrogata, vel legitime adoptata, quae si ius legitime & alimentorum habet in bonis adoptantis ad instar filii legitimi, & naturalis, ex deduct. per Bosf. de adm. str. 242. & per Merlin. de legit. l. 1. tit. 2. q. 2. hinc proinde tanquam pater teneatur ante alios dotare; sola verò quaestio esse potest inter patrem naturalem, & adoptivum, aequale esse terminanda juxta terminos legitime.

85 Secundus casus est, ubi dicitur ab intestato mulier esse successura, sed remotior agnatus eam excludit, tunc enim licet defunctus non sit ex obligatis dotare, attamen videtur, quod excludens ex quadam aequitate mulierem exclusam dotare debeat, ut ponderat Mantie. de raot. l. 12. tit. 16. n. ult. ad quod conferunt notata per Harthman. Pistor. l. 3. q. 1. n. 37. & Rosenth. de feud. c. 8. concl. 47. ubi habetur, agnatum quamvis remotum in feudo succedentem, de aequitate teneri in subsidium dotare feminam a feudi successione excludam, de quo etiam infra, disc. 146.

86 Imò & Dominum, cui feudum ob ultimi masculi deficiencia aperum est, ad idem opus erga feminam in subsidium ex charitate teneri, firmant mox allegati, & in Regnis utriusque Siciliae sufficit, ubi femina esset in feudo successura,